

GAZETA Krakowska

W Ludźmierzu o góralach w czasie wojny i ich walce o niepodległość Polski

Łukasz Bobek
21 marca 2024, 14:07

Kurierzy tatrzańscy Fot. Muzeum Tatrzańskie

Górale w obliczu II wojny światowej to nie tylko Goralenvolk, a także – a właściwie przede wszystkim – działacze konspiracyjni, kurierzy tatrzańscy, czy Konfederacja Tatrzańska. O tych etapach historii górali będzie można usłyszeć w trakcie spotkania historycznego „Górale i niepodległość”.

Spotkanie odbędzie się 22 marca w Instytucie Dziedzictwa Niematerialnego Ludów Karpackich w Ludźmierzu. Patronat nad tym wydarzeniem objął Witold Kozłowski, marszałek województwa małopolskiego.

- Po filmie „Biała odwaga” będziemy mówili o Goralenvolku i góralach walczących o niepodległość. W spotkaniu wezmą udział historycy Instytutu Pamięci Narodowej, Muzeum Tatrzańskiego, Muzeum Armii Krajowej, nauczyciele, członkowie Związku Podhalan – zapowiadają organizatorzy.

Jest to o tyle istotne spotkanie, bo po premierze filmu „Biała odwaga” na Podhalu rozgorzała dyskusja na temat czasów II wojny światowej. Wiele osób zaznacza, że film pokazuje ciemną kartę z historii górali, w której uczestniczyła garstka mieszańców Podtatrza. A zapomina o drugiej stronie medalu – udziale górale w walce niepodległościowej, heroicznym wręcz bohaterach, którzy ryzykowali a nierzadko poświęcili swoje życia dla Ojczyzny.

W trakcie spotkania będzie można wysłuchać prelekcji m.in. dr Macieja Korkucia, dr Wojciecha Frazika, dr Dawida Golika, autora monografii o Goralenvolku - Wojciech Szatkowski, czy m.in. historyka Lesława Dalla. Na zakończenie spotkania odbędzie się dyskusja o przeszłości, ale i zapewne o teraźniejszości.

Początek spotkania zaplanowano na godz. 15.

Program spotkania w Ludźmierzu:

Część wstępna (nie dłużej niż 10 minut)

- Powitanie gospodarza: dyr. Andrzej Zarych, Centrum Kultury Sokół
- List Marszałka Małopolski Witolda Kozłowskiego
- Dlaczego się spotykamy: Maciej Kwaśniewski, redaktor naczelny Gazety Krakowskiej i Dziennika Polskiego

Część 1:

- Przypadek braci Kupców: Bronisław Chowaniec - Lejczyk, Związek Podhalan
Bronisław Chowaniec - Lejczyk, nauczyciel i historyk, dyrektor Szkoły Podstawowej im. Antoniny Tatar w Suchem. Prezes Związku Podhalan Oddziału w Poroninie. Przewodnik tatrzański. Członek Rady Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem, oraz członek Rady Naukowej Związku Podhalan w Polsce.
- Podhalanie w Legionach Polskich w latach 1914-1918: Lesław Dall

Lesław Dall, historyk, regionalista, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wieloletni nauczyciel historii w zakopiańskich szkołach. W latach 2006-2013 kierownik Muzeum Karola Szymanowskiego w willi Atma w Zakopanem oddział Muzeum Narodowego w Krakowie. Od 1995 roku prezes Stowarzyszenia - Muzeum Harcerskie im. Olgi i Andrzeja Małkowskich w Zakopanem.

- Antybohaterowie i bohaterowie. Goralenvolk i Kurierzy tatrzańscy: Wojciech Szatkowski, Muzeum Tatrzańskie

Wojciech Szatkowski, historyk, publicysta, pracownik Muzeum Tatrzańskiego im. dr. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, autor m.in. monografii „Goralenvolk. Historia zdrady”, i „Józef Oppenheim, przyjaciel Tatr i ludzi”

- Goralenvolk. Krościenko i Szczawnica. Studium przypadku: Arkadiusz Bąk, Muzeum Armii Krajowej

Arkadiusz Bąk, kierownik Działu Edukacji i Promocji Muzeum AK, kustosz, muzealnik, regionalista, działacz społeczny w organizacjach pozarządowych, autor artykułów naukowych i popularnonaukowych oraz współautor książek

- Przerwa kawowa 16.45 – 17.00

Część 2:

- Konfederacja Tatrzańska - góralska odpowiedź na Goralenvolk: dr Maciej Korcuć, IPN

Dr Maciej Korcuć, historyk, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Wykładowca Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie. Autor i współautor licznych publikacji książkowych, artykułów i rozpraw naukowych oraz publicystycznych na temat najnowszych dziejów Polski, Małopolski i Podhala, społeczeństwa pod okupacjami niemiecką, sowiecką i słowacką, ludobójstwa, polityki Związku Sowieckiego oraz komunizmu, oporu społecznego w latach 1939-1989, aparatu bezpieczeństwa i służb policyjnych pod władzą totalitaryzmów.

- Historyczne akcje edukacyjne w Zakopanem: Aleksandra Izdebska, Nauczyciele dla Rzeczypospolitej

Aleksandra Izdebska, nauczyciel języka polskiego. Od 2011 koordynatorka międzyszkolnej grupy Nauczyciele dla Rzeczypospolitej (od 2023 roku Regionalna Rada Nauczycieli w Zakopanem), której celem jest poszerzanie wiedzy historycznej ogólnej i regionalnej.

- Podhalańskie podziemie niepodległościowe w walce z niemieckimi konfidentami i kolaborantami: dr Dawid Golik, IPN, UJ

Dr Dawid Golik, historyk i politolog, adiunkt w Instytucie Historii UJ, koordynator prac pionu poszukiwań i identyfikacji IPN w Krakowie, sekretarz redakcji „Zeszytów Historycznych WiN-u” i „Prac Historycznych”

- Podhale w wojskowych i cywilnych strukturach łączności Polskiego Państwa Podziemnego: dr Wojciech Frazik, IPN

Dr Wojciech Frazik, historyk, pracownik Oddziałowego Biura Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Badacz konspiracji niepodległościowej 1939-1956, zwłaszcza dziejów łączności Kraj-emigracja, oraz struktur i metod komunistycznego aparatu bezpieczeństwa

- Krzyż niepodległości. Akcja społeczna: Maciej Kwaśniewski

Maciej Kwaśniewski, wydawca i dziennikarz, redaktor naczelny „Dziennika Polskiego” i „Gazety Krakowskiej” oraz kwartalnika „Taternik”.

<https://gazetakrakowska.pl/w-ludzmierzu-o-goralach-w-czasie-wojny-i-ich-walce-o-niepodleglosc-polski/ar/c1-18401985>